

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Breuiarius Moguntiu[m]

[Straßburg], [ca. 1500]

Jncipit Daniel propheta Et nota q[...] in fine lectio[n]is dicitur Tu autem domine mi. et non Hec dicit dominus deus. Lectiones. Danieli p[ro]ph[et]e.

urn:nbn:de:hbz:466:1-31634

gloria quas vidi iuxta fluvium
 Tobar. et cecidi in facie me
 am. Et ingressus est in me sp
 ritus et statuit me super pedes
 meos et locutus est mihi et di
 xit ad me. Ingredere et inclu
 dere in medio domus tue. Et
 tu fili hominis ecce data sunt
 supra vincula et ligabunt te in
 eis et non egredieris in medio
 eorum. et linguam tuam adhe
 rere faciam palato tuo: et eris
 mutus. nec quasi vir obiurgas
 quod domus exasperas est. Tunc
 aut locutus fuero tibi aperias
 os tuum et dices ad eos. Hec
 dicit dominus deus. Qui audit au
 diat: et qui quiescit quiescat.
 quod domus exasperans est. Hec
 dicit dominus convertimini
 ad me et salvi eritis. Deo g.

Incipit Daniel propheta Et
nota in fine lectio dicitur
 Tu autem domine mi. et non
 Hec dicit dominus deus.

Lectio. Danielis pbe.

Anno tercio regni Joa
 achim regis Judayenit
 Nabuchodonosor rex Babi
 lonis Hierusalem: et obsedit
 eam: et tradidit dominus in
 manu eius Joachim regem
 iude et partem vasorum do
 mus dei: et asportavit ea in
 terram Sennaar in domum
 dei sui. et vasa intulit in do
 mum thesauri dei sui. et ait
 rex Affenes preposito cunu

chorum ut introduceret de fi
 liis israel et de semine regio et
 tyrannorum pueros in quibus
 nulla esset macula: decoros for
 ma et eruditos omni sapien
 tia: cautos scientia: et doctos
 disciplina: et qui possent stare
 in palatio regis ut doceret eos
 litteras et linguam Chalde
 orum. et constituit eis rex an
 nonam per singulos dies de
 cibis suis et vino unde bibe
 bant ipse ut enutriti tribus an
 nis postea starent in conspe
 ctu regis. Fuerunt ergo inter
 eos de filiis iude Daniel A
 naniaz Disabel et Azarias.
 et imposuit eis prepositus eu
 nuchorum nomina Danieli:
 Balthasar Ananie Sydrach
 Disabeli Disac et Azarie
 abdenago. Proposuit autem
 Daniel in corde suo ne pollue
 retur de mensa regis neque de
 vino potus eius. et rogavit
 eunuchorum prepositum: ne
 contaminaretur. Dedit autem
 deus Danieli gratiam et mi
 sericordiam in conspectu prin
 cipis eunuchorum. et ait prin
 ceps eunuchorum ad Danie
 lem: Timeo ego dominum me
 um regem qui constituit vo
 bis cibum et potum: Qui si
 viderit vultus vestros maci
 lentiores pre ceteris adolesce
 ntibus coevis vestris condem
 nabitis caput meum regi. et

Dixit Daniel ad Balassar: quem constituerat princeps eunuchorum super Danielem a / naniam misabelem et azarias. **T**empra nos obsecro seruos tuos diebus decem: et datur nobis legumina ad vescendum et aqua ad bibendum: et contemplantur vultus nostros et vultus puerorum qui vescuntur cibo regio: et sicut videtis facies cum seruis tuis. Qui audito sermone huiusmodi respondit eis diebus decem. **P**er dies autem decem apparuerunt vultus eorum meliores et corpulentiores pre omnibus pueris qui vescuntur cibo regio. Porro Balassar tollebat cibaria et vinum potus eorum. dabatque eis legumina: Pueris autem his dedit deus scientiam et disciplinam in omni libro et sapientia. **D**anieli autem intelligentiam omnium visionum et somniorum. **C**onpletis itaque diebus post quos dixerat rex ut introducerentur introduxit eos prepositus eunuchorum in conspectu nabuchodonosor cumque eis locutus fuisset rex non sunt inuenti tales de vniuersis ut Daniel. azarias. misael. et azarias. et steterunt in conspectu regis: et omne verbum sapientie et intellectus quod sciscitatus est ab eis inuenit in eis decuplum super cunctos ariolos et magos qui erant in vniuerso regno. **F**uit autem daniel usque ad annum primum Tyri regis. **I**n anno secundo regni vidit Nabuchodonosor somnium et conterritus est spiritus eius et somnium eius fugit ab eo. **P**recepit autem rex ut vocaret ariolos magi malefici et chaldei ut idicerent regi somnia sua. **Q**ui cum venissent steterunt coram rege et dixit ad eos rex. **V**idi somnium et mente confusus ignoro quid viderim. **R**esponderuntque chaldei regi syriace. rex in seipsum. **D**ic somnium seruis tuis et interpretationem eius indicabimus. et respondens rex ait. **C**haldeis sermo recessit a me nisi indicaueritis mihi somnium et coniecturam eius peribitis vos et domus vestre publicabuntur. **S**i autem somnium et coniecturam eius narraueritis summa et dona et honorem multum accipietis a me. **S**omnium igitur et interpretationem eius indicate mihi. **R**esponderunt secundo atque dixerunt Rex somnium dicat seruis suis et interpretationem eius indicabimus. **R**espondit rex et ait. **C**erte noui quod tempus redimitis scientes quod recessit a me sermo. **S**i ergo somnium non indicaueritis mihi vna est de vobis sententia quod interpretationem quoque falsam

lacem et deceptione plenā cō-
 posueritis vt loquamini mihi
 donec temp⁹ pertransseat. Sō-
 nium itaq; dicite mihi vt scia
 q̄ interpretationem quoq; eius
 veram loquamini. Rūdentes
 ergo chaldei coram rege dixe-
 runt Non est homo. super ter-
 ram qui sermonem tuum rex
 possit implere: sed neq; regum
 quisq; magnus et potens ver-
 bum huiusmodi sciscitatur
 ab omī ariolo z mago z chal-
 deo. Sermo em̄ quem tu que-
 ris rex grauis est: nec reperiet
 quisq; qui indicet illum in cō-
 spectu regis exceptis dñs q̄rū
 non ē conuersatio cū homib;
 Quo audito rex in furore et ī
 ira magna precepit vt perirēt
 omes sapientes Babilonis.
 et egressa sententia sapientes
 interficiebantur querebantur
 q; Daniel et socij eius vt pe-
 rirēt. Tunc Daniel requisī-
 uit de lege atq; sententia ab
 Arioch principe militie regis
 qui egressus fuerat ad interfi-
 cendos sapientes Babilōis
 et interrogauit eum qui a re-
 ge potestatem acceperat quā
 ob causam tam crudelis sen-
 tentia a facie regis esset egressa
 Tum ergo rem indicasset a-
 riōch danieli ingressus roga-
 uit regem vt tempus daret si-
 bi ad solutionem indicandā
 regis ingressus ē domum su-
 am Ananeseq; z misabell z a-
 zarie socijs suis indicauit ne-
 gotium vt quererēt misericor-
 diam a facie dī celi sup sacra-
 mento isto z non perirent Da-
 niel et socij eius cū ceteris sa-
 pientibus Babilonis Tunc
 Danieli mysteriuz per visionē
 nocte reuelatum est. et daniel
 benedixit deo celi z locutus
 ait. Sit nomen dñi bñdictuz
 a seculo et vsq; in seculum. qz
 sapientia et fortitudo ei⁹ sunt
 z ipe mutat tempora z etates
 Transfert regna atq; consti-
 tuit dat sapiam sapientibus:
 z scientiam intelligentib; di-
 sciplinā Ipe reuelat pfūda z
 abscondita et nouit ī tenebris
 constituta z lux cum eo. Tibi
 deus patrum nostrorum con-
 fiteor regz laudo qz sapientiā
 et fortitudinem dedisti mihi.
 z nunc ostendisti mihi que ro-
 gauimus te qz sermonem re-
 gis aperuisti nobis. Post hec
 Daniel ingressus ad Arioch:
 quem constituerat rex vt per-
 deret sapientes Babilonis: sic
 ei locutus est Sapientes bā-
 bilonis ne perdas. Introduc
 me in conspectu regis z soluti-
 one m regi narrabo. Tunc ari-
 och festinus introduxit Da-
 nielem ad regem. et dixit ei.
 Inueni hominē de filijs trās-
 migrationis iude qui solutio-
 nē regi annunciet. Rūdit rex

⁊ dixit daniel: cuius nomen
erat Balchazar Putasne vere
potes mihi indicare somnium
quod vidi et interpretationes
eius. et respondens Daniel co-
ram rege ait. **M**ysterium quod
rex interrogat sapientes ma-
gi et arioli ⁊ aruspices neque
unt indicare regi sed est deus
in celo reuelans mysteria qui
indicauit tibi rex Nabucho-
donosor que ventura sunt no-
uissimis temporibus. Som-
nium tuum et visiones capit-
tui in cubito tuo huiuscemo-
di sunt. Tu rex cogitare cepi-
sti in stratu tuo quid esset fu-
turum. post hec. et qui reuelat
mysteria ostendit tibi que ve-
tura sunt. **M**ibi quoque non in
sapientia que est in me plusquam
in cunctis uiuentibus sacra-
mentum hoc reuelatum est sed
ut interpretatio rei manifesta
fieret et cogitationes mentis
tue scires. Tu rex videbas. et
ecce quasi statua vna gradis.
Statua illa magna et statu-
ra sublimis stabat contra te ⁊
intuitus eius erat terribilis.
Huius statue caput ex auro
optimo erat: pectus autem et
brachia de argento. porro ve-
ter et femora ex ere. ⁊ vbi autem
ferree. pedum quedam pars
erat ferrea. quedam autem fi-
ctilis. **V**idebas ita donec ab-
scissus est lapis de monte sine
manibus ⁊ percussit statuam
in pedibus eius ferreis ⁊ sic
tilibus ⁊ cominuit eos. **T**unc
contrita sunt pariter ferrus tes-
ta es argentum et aurum. et
redacta quasi in fauillam est
ue arce que rapta sunt vento:
nullusque locus inuentus est eis
Lapis autem qui percussit sta-
tuam factus est mons mag-
nus ⁊ impleuit vniuersam ter-
ram. **H**oc est somnium. **I**nter-
patione quoque eius dicem⁹ co-
ram te rex. Tu rex regum es
et deus celi regnum ⁊ fortitu-
dinem et imperium et glori-
am dedit tibi. ⁊ omnia in quibus ha-
bitant filij hominum et bestie
agri. volucres que celi de-
dit in manu tua ⁊ sub ditione tua
vniuersa constituit. Tu es er-
go caput aureum. et post te co-
surget regnum aliud min⁹ re-
argenteum. ⁊ regnum tertium
aliud ereum quod imperabit
vniuersae terre. ⁊ regnum quar-
tum erit velut ferreum. **Q**uo-
modo ferrum cominuet ⁊ conteret om-
nia sic cominuet ⁊ conteret om-
nia hec. **P**orro quod vidisti pedum
⁊ digitorum partem ferream si-
guli et partem ferream. regnum
diuisum erit quod tamen de
plantario ferri orietur. **S**ecundum
quod vidisti ferrum mitem
teste ex luto. et digitos pedum
ex parte ferreos et ex parte fi-
ctiles. et ex parte regnum erit

solidum et ex parte contristum
 Quid autem vidisti ferrum mixtum
 teste ex luto commiscebunt quod
 humano semini sed non adhaere
 bene sibi sicut ferrum misceri non
 potest. In diebus autem regno
 illorum suscitabit deus celi re
 gnium quod in eternum non dis
 sipabitur et regnum eius alteri
 populo non tradetur. Continuet
 autem et consumet universa re
 gna hec et ipsum stabit in eternum
 sicut quod vidisti quod de monte ab
 scissus est lapis sine manibus et
 consumit testam et ferrum et es
 et argentum et aurum deus magnus
 ostendit regi que ventura sunt
 postea. et verum est somnium et si
 delis interpretatio eius. Tunc
 rex Nabuchodonosor cecidit
 in faciem suam et danielē ado
 ravit. et hostias et incensum pro
 cepit ut sacrificarent ei. Lo
 quens ergo rex ait Danieli :
 Vere deus vester deus deorum
 est et dominus regum revelans my
 sterium quoniam tu potuisti aperire
 hoc sacramentum. Tunc rex da
 nielē in sublime extulit et mu
 nera multa et magna dedit ei
 et constituit eum principem super
 omnes provincias babilonis
 et presertim et magistrum super cum
 etos sapientes babilonis. Da
 niel autem postulavit a rege et con
 stituitur super opera provincie Ba
 bylonis Sydrac Mysac : et
 Abdenago. Ipse autem Daniel

erat in foribus regis Tu autem

In dominica prima post fe
 stum Trinitatis euangelium

In illo tempore secundum Lu
 cam. i. e. di. f. Homo qui
 dam erat dives et induebat
 purpura et bysso et epulabatur
 quotidie splendide. Et reliqua.

Sermō beati gregoriū pape.

Quem fratres charissimi que
 dives iste qui induebat pur
 pura et bysso et epulabatur qu
 tidie splendide nisi populū iu
 daicū significat qui cultum vi
 te exterius habuit qui accep
 te legis delictis ad nitorem vsus
 est. non ad utilitatem. Quem
 pro lazarus vlcerebus plenus ni
 si gentilem populū figurali
 ter exprimit. qui dum conuersus
 ad deum peccata sua non eru
 buit. huic vulnus in cute fuit
 Tu autem domine. **2. cō. viij**

In cutis quippe vulnere virus
 a visceribus trahit et foras e
 rumpit. quid est ergo peccatorum
 confessio nisi quodam vulnere erup
 tio. quod peccati virus salubri
 apertur in confessione quod pesti
 fere latebat in mente. Vul
 nera etenim cutis in superficie
 trahunt humorem putredis.
 et confitendo peccata quod aliud agi
 mus nisi malum quod in nobis
 latebat aperimus. Tu. **2. e. ix**
Sed lazarus vulneratus cui
 piebat saturari de micis que
 cadebant de mensa diuitis :